

LEONYID VOLODARSZKIJ

*Fényfürdő**Költői pentagramma Cseh Károly magyar poéta emlékére***A csúcs**

*Ez a fájdalom is beletompul a múltba,
De ma éget, akárcsak a friss sebeké,
Mint a lelked, amely siet Isten elé.*

*Hanem Karcsival szembetalálkozom újra,
Ahol ifju Viszockijunk pengeti, fújja,
Ahol József Attila kiútra talál,
Megy a síneken – és vonatok sose jönnek.
Ez a végtelen itt.*

Ha a nyelv akadály,

Kibeszéljük ezúttal.

*A csillagok döngnek,
Füvek érzik a lépteget – ez fenomén.
Nem a gally ropog így, születőben a szó.
Aki itt közelít, mi vagyunk, te meg én,
Nos, a lét ezután nem is oly szigorú.
A tiéd legalább.*

De reám les a Föld.

*Maradok kicsikét vele porhüvelyemben.
Nem is írta még senki, hogy „Vége, te ember –
Nesze i-re a pont!” –*

ami tán odaküld

A pokolra.

De Karcsi, te itt vagy a csúcson,

*Univerzumos életed legtetetjén.
Örök Nappali Út visz a Végtelen Nyárba,
Gabonád terem újra, a régi helyén.
Te csak vess, s beköszönt a poéta nagy álma.*

*Vagyok egyszeri úton a ritka kivétel,
Ide rajz vezetett Leonardo kezével,
Odalent meg a testemet őrzi az éj.
E világig a századok karma nem ér,
A lakói a földi időn mosolyognak.*

*A pentagramma a titkos tudományokban mindig a körbe írt, szét-
tárt karú és lábú ember szimbóluma volt. A legismertebbet
Leonardo da Vinci rajzolta.*

*Na de mondd, hova hívsz? Hol a fák magasodnak,
Mi van ott?*

Zuhogása szerint vizesés.

*Mégse. Tó vagy afféle medence!
Vize nincs, de helyette kitölti a fény.
Belefürdeni volna poétaerény?*

*Komolyan beleásva: az ötleted mersze
Nekem így sok azért!*

Hova csalsz, mibe mártol?

*Maga Mátyás király ide jár ki Budáról!
S Janus Pannonius gyönyörű örökén
Vajon itt, e sugárba beállhatok én?*

Akadály-e strázsa az itt maradásnak?

Ez a hely nem a népszerű strandja Bogácsnak.

A jobb felső sugár

*Kitünő az a strand mifelénk, magyaráztad,
S hogy a hévize hány nyavalyát kikezelt!
Tavaly Isten a verseimért kiszemelt,
S odavitt.*

Bizony én belemásztam,

Napozás, meg a bor hevített: „Ma irunk!”

*Az eszembe' megint mi vagyunk, mi vagyunk,
Meg a sós pihenőtavak illata-gőze,
Ahol olykor az ember akár a hering.
Ki nem álltad.*

Imádtad ezért hideg ősszel,

*Ha a lábnyomaid beporozta a hó.
Te szerinted a gőzben a csönd csak a jó.
Hisz a bölcséletünk ezer éveken át
Elemezte „a Lant, meg a nép” viszonyát,
S kívül áll a Poéta a néptömegén.
Amiért külön úton, egy néptelenen,
Idegen szem elől moha fedte csapáson
Szaunádba jártál.*

A világon – egy máson –,

*Melyen éljük az életet, értjük e szót,
Nem is látja akárki*

a vízcsobogód.

De cseréljük a fényt, legyen éteri ív,
S ha derék, odalát feredődre a szív.

Csak két napot kaptam a strandon
Bogács berekén,
Na meg ünnepen éppen,
Nem tudtam ezért
A rejtekutad kifigyelni, komám,
De több jele volt,
Hogy a vízfelületnek
Csöpp külön zuga
Rád szabatott.
Néha már közeledtem,
De látni azért
Nekem nem sikerült,
Ahogy más se tehette a strandon.

El is vitte a múlt január,
Oda föl, teeléd,
Hisz ez égi lakos pihenője.
Magas ég a te otthonod,
És idejöttöd a Földre
Egy cseppnyi idő, nem a tenger.

Döntse hát el a Föld: vagy-e géniusz, ember?
Ott, az Isten előtt csuda más az igény.
Annyi mostan a témád, amennyi a fény!

Úgy kivirult pihenőd, örömére a szemnek,
S nem kavarja vizét locsogó sokaság.
A király jöhet itt, s a deák-aranyág,
Meg egy isteni szépe az asszonyi nemnek.

Idefönt nagy a presztizse lám a nevednek.

No de én? Jogosan vagyok-é ideát?
Jogosan, jogosan! – de ki mondja, barát.
Ó, ha volna okom magam így besorolni...

A bal felső sugár

Szülőfalud a bükki Borsodgeszt,
Ahol ma jó, ha háromszázan élnek.
Egy morzsa csak, mert egyre Pesthez mérnek.
E morzsa adta mégis nemzetének,
Poétaságra szülte meg fiát.
S az ősi vérvonalra térve át:

A szálak itt a századokba érnek,
És annyi volt paraszti felmenőd.

A föld adott erőt kalászaiknak,
S az ég emelte hosszú szárba mind.

Talán a verseidben épp ezért
A föld s az ég barátian fonódtak,
Hitet, meg önbizalmat adva így.

Poéta lett belőled, volt tanár,
De olvasódat tovább nevelted
A költeményeid magyar szaván.

A lábad vitt az ifjuság okán,
Hegyekre föl, a zöldbe, mely kitárta
Fürdőhelyének kék színű tavát.
„Megállj!” – szegezte rád egy nő szavát.
Alakja szűzi volt, reá tekintve,
A teste póresége fényt lövellt,
S a lány kezét kezédbe téve könnyen
Magával vitt, a tó felé szökellt.
Sokáig bent fürödtetek a vízben,
Amely utána fénné változott –
A fény ömölt be ékesen, töretlen.

És távozóban szólt az Ismeretlen:
„Költő, e hely legyen tiéd legott!
Csakis te vagy, ki rá- s beléje lát,
De senki más.

Tanuld kezelni hát!
Kitart veled, te bárhol is lehetsz,
Ha bajba jutsz, ha féluton rekedsz,
Fürödj belé e vízbe, s látni tudsz
Az égen engem.

Új viszonyba jutsz
A csillagokkal – ők a véderőd.
Ha gyűjtanák, se égne feredőd,
Leronthatatlan, és a kút adott.
Merülj be!

Annyi téma, sor van ott!”

Te, Karcsi, látogattad azt
A költözés után Mezőkövesdre,
S az egri liceumba járva is,
Ha úgy esett, Miskolcon, Budapesten,
S Bogácson is, no persze, óraszám –
E földi gőzölőket végigjárva
Te elhitted: ó, turista vagy.

Hiába volt a tornak népe nagy,
A titkodat ki nem találta senki.

Szülőfalud a bükki Borsodgeszt,
Hol Jézus úgy, akár a kőkereszt
Benőtt idők során a szívbe, földbe.
De antik eszme csak maradt örökbe,
És rózsaként keresztre fonva él.
A Földön elvegyülve épp ezér'
Virulhatott a gőzben antik éned,
Madár ha szólt, te tudtad, minden ének
Tiéd – hisz Ő üzen, a szűzi báj,
Ki hajdan azt szegezte néked: „Állj!”,
Hogy jó kezekbe vízi titkot adjon.

Olimposzon hatalmas Istenasszony,
Te megjelentél-e magyar legénynek?
S vajon nem hívnak-é Aphroditének?

Poéta kérdi – válasz úgyse jönne.

A bal alsó sugár

Karez vagy Karcsi,
S Bátya (E. Z. Jancsi) –
Az ismerőseid csak így neveztek;
Eszükbe nem jutott, akik tegeztek,
Hogy rád saját medence vár, mesés,
Amelybe lépni megtiszteltetés.

Ki pénzre hajt, s a karriert belőtte,
Nem érzi meg, ha Vénusz áll előtte,
Vagy épp Aphrodité s a Szűz az égen.

Nem volt kazán a gyógyvizedhez télen,
Hová a láthatatlan út terelt.
A hófokért magasb erő felelt,
Harmóniát is oldva lágy közegben.
Egy nagyhatalmu pár is épp ilyenben
Sok óra hosszat élt szerelmi sokkban.
Antonius és Kleopátra hogy van,
Mióta földi útjuk véget ért?

De nem Napisten adta Károly ihletét!
Csehként magyar családba jött világra.

Ütött amúgy a volt királyi párra:
Szeretni, vágyni – tudta – drágakő!

No, Krónikás, lehetne hőköd ő –
Gestádba kell a halk poéta-lét –,
S hogy hódította Cseh Afrodité.
Ez nem kevés.

Hisz ő egy női isten.
És cár, ki hisz, meg részesül e kincsben.

Te hitted őt, szaladt is így a tollad.
Ki törpelelkű, azt sziszegte rólad,
Hogy invalidus vagy, meg ingyen élsz.
„Nem jár naponta munkahelyre.
A kandidátusit se hozta össze.
S a pamlagon szeret pihenni hosszan.
Egy stilszerűtlen ódivat-pojáca,
Nyaranta is röhej, miket visel:
Zakót zakóval.
Bolond, nem tettetett.
S a szívverése stentre tétetett.”

De lám, a stentezett, bolond szivedhez,
Mely oly közel került az égiekhez,
Dobolva ért a Megnyilatkozás.
Szived pedig, e lángra gyúlt parázs,
Leírta versbe ezt az égi hangot,
Előtte nem daloltak így a lantok.
Előbb a dolgokat se láttuk át.
Te kaptatón az égbe? Nem, csudát!
Te ősi szárnyakon elérted azt!
Nehéz imádra kéne még malaszt.

Utána hévized következett,
S a póre tested most is ifju lett.
S a tisztaságodat élénkbe tetted.
Az egykori tüzerbe bújt a lelked,
Ki húszéves se volt a laktanyán.
Csak tűzszünetben írtál jobbadán,
Poéta-névjegyed viszont letetted.

Csak áll... Beteget jelent... Bliccel...
Szemben a köznapi, rosszizü viccel
Vasárnapi pillanatod csoda volt.
S az estjeiden teli ház igazolt:
A hála okát közibük te vetetted.

A jobb alsó sugár

Múzsapark... A Menny határvidéke,
 Templom: annyi holt poéta éke,
 Isteni szó alapozta falát,
 Mely felülírja a testi halált.
 Név nevet ér – a tiéd kihalászom.
 Garrotaként hegesít, öl a gyászom.
 „Akadémikus” – vésvé a köre...
 Ez babérkoszorúd.

No de tőle

Nem erősebb a fény szaunádban.
 Távolodsz, fel a lét magasába!
 De a messzi nem állja a rangot.

Megbocsát neked végül is Miskolc.
 Sőt, tebenned iránta a hála.
 Most meg ott lakozol valahára,
 Ahol éltet a hévizű táj,
 Hol a kertnek a tél sose fáj.
 Szaunád meg is osztod azokkal,
 Kik a verseket sokkal, de sokkal
 Magasabbra teszik, mint a hasznót.

Ami fénylik a fényben: az arcod,
 S körülötted a Végtelen Nyár.

Téli sóhajom enyhül-e már? –
 Karcsi, gyűjtsd meg a nyári tüzeddel,
 Zúgjon egybe vígan majd a Tettel,
 Mely halállal eltíporja a halált,
 És az égi fűből, fent amit kreált,
 Koszorút fon földi vadvirággal.

Károly, Károly, velünk s a világgal
 A Végítélet számol hamarost.
 És nem lesz többet garmada halott,
 Tábla se, kőbe csiszolt olajággal.
 Ami lesz, az az egy koszorú,
 Melyet épp az előbb ideírtam.

Ami jön, be nem osztja az emberiséget
 Soha már elevenre, halottra,
 Hanem engedi fölféle kozmikus térben.
 Észre se vett szaunád hasonlítani kezd
 Szép színű csobogóra,
 S visszaadja reád
 Az ifju képed és tűzerruhádat,
 Srác, te titkon verseket faragó.

Egybenő az égi Magyarország, meg a földi.
 Az égi és a földi Vár rokonviszonyba lép.

Károly, Karcsi, Bátya... Így lesz!
 Érzem, Új Korunk sajtós ízt vesz,
 Előtte az kinyílt, s a könny a múlté.
 És látom, Istenasszony-Aphrodité
 Veled együtt hozzám hogyan közelít.

És látom én, hogy hátatok megett
 A strand helyén megint a vizesés van.

És látja mind, ki porból vétetett,
 Mint verseid, miket papír helyett
 Az ég lenvászónára írsz te mostan.

Marosi Lajos fordítása

A jó és a Rossz (Kiskunfélegyháza)